

NOVĂŢEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XI, Numărul 124 ❖ Vineri, 29 Septembrie 2023 ❖ ISSN 2392 – 6961

„NOVĂŢEANUL” – 10 ANI DE APARIȚIE NEÎNTRERUPTĂ

În urmă cu 10 ani, la 7 septembrie 2013, s-a tipărit primul număr al publicației lunare „NOVĂŢEANUL”, la TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L. Târgu-Jiu.

La început, publicația s-a tipărit cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Novaci și al câtorva obști. Pe parcurs, obștile s-au retras una câte una, publicația rămânând doar în seama Primăriei și Consiliului Local Novaci.

Ce aş putea spune acum, după 10 ani de apariție neîntreruptă? Sigur, nu este ușor să te uiți și să îți dai seama că au trecut 10 ani de când publicația „Novăţeanul” și-a început istoria. Au mai fost unele încercări, dar entuziasmul de început s-a stins repede. Așa că nici mie nu-mi vine să cred că „Novăţeanul” a împlinit în această lună 10 ani de apariție neîntreruptă, ajungând la nr. 124. Sunt sigur că orice om cinstit și realist din orașul nostru își dă seama că pentru realizarea acestei publicații lunare se depun eforturi, dar că facem totul din plăcere și pasiune pentru Novaci și novăceni.

Inițial, publicația a apărut în patru pagini, apoi în șase, iar din 29 noiembrie 2016 (nr. 41), în opt pagini. „Novăţeanul” este o publicație lunară de cultură și opinie publică, de consemnare a evenimentelor care se produc pe parcursul unei luni în localitate, a unor evenimente importante din viața Novaciului, a poporului român și a țării noastre. Este singura publicație din această parte a Gorjului și una dintre puținele publicații de ținută ale Gorjului.

Ce aş mai putea spune acum, la ceas aniversar? Că publicația „Novăţeanul” este așteptată cu mare interes lună de lună, atât de novăceni, cât și de alți oameni de prin țară care au prins gustul publicației noastre, ca să nu mai vorbim de novăcenii de prin țară, motiv de mândrie și laudă pe acolo pe unde viețuiesc, că foarte mulți novăceni și-au făcut colecții acasă cu publicația.

Avem o echipă redacțională cu experiență și colaboratori de nădejde, care fac totul cu inima și convingerea că fac un lucru bun pentru Novaci și novăceni. Cu toții ne-am străduit lună de lună să ajungem în casele novăcenilor, cu tot ceea ce am crezut noi că ar interesa comunitatea novăceană.

Născută într-o zi de frumoasă toamnă a anului 2013, publicația „Novăţeanul” a fost încă de la început portavocea idealurilor care au însuflețit evoluția localității noastre de la prima

atestare documentară (9 martie 1502) până în prezent.

Colegiul de redacție și-a asumat responsabilitatea să ducă mai departe apariția ei, iar colaboratorii sunt oameni dornici de a-și pune în valoare toate cunoștințele legate de istoria locală, tradițiile și obiceiurile, spiritualitatea creștină, să popularizeze tot ce se întâmplă în comunitatea novăceană în decursul unei luni de zile.

„Novăţeanul” ajunge nu doar în casele novăcenilor, ci și în cele mai îndepărtate locuri din țară, chiar și peste hotare. De-a lungul anilor, publicația a primit felicitări din partea presei gorjene, în special a ziarului „Gorjeanul”, a multor oameni de cultură din Gorj și din țară.

Acum, la ceas aniversar, adresez membrilor Colegiului de redacție, tuturor colaboratorilor cele mai sincere urări de bine și sănătate, iar publicației „Novăţeanul” viață lungă și implicare constantă în promovarea a tot ce este frumos, a faptelor bune care se petrec în comunitatea novăceană. Cititorilor publicației noastre, gânduri bune și să ne primiți cu același interes în casele dumneavoastră.

Și tot acum, la 10 ani de apariție neîntreruptă, un gând frumos pentru cei care fac posibilă existența acestei publicații, ca ea să trăiască și să bucure inimile novăcenilor: Primăria și Consiliul Local Novaci, în frunte cu primarul orașului, dr. ing. Dumitru Leuștean și nu în ultimul rând, mulțumiri TIPOGRAFIEI PROD COM S.R.L. Târgu-Jiu pentru sprijinul și atenția acordată lună de lună, pentru străduința Tehnoredactorului Rodica Teiși ca această publicație să apară într-o grafică excelentă.

**REDACTOR ȘEF,
CONSTANTIN DĂRVĂREANU**

Mesaje care ne merg la inimă...

Prof. Dr. Doc. CRISTIAN D. POPESCU, University of California, San Diego

„Vă felicit și vă mulțumesc (ca novăcean) pentru publicarea și menținerea calității înalte a acestui ziar în ultimii 10 ani. E mare lucru pentru o comunitate ca a noastră să simtă în mod regulat o boare de spiritualitate, un imbold subtil spre a gândi și a visa”.

Mesajul primarului orașului Novaci la 10 ani de apariție neîntreruptă a publicației „Novăţeanul”

Către sfârșitul lunii august 2013, împreună cu dl. Dărvăreanu, am analizat posibilitatea apariției unei publicații la Novaci, o publicație care să reziste, nu să aibă soarta altora care au dispărut foarte repede.

După o analiză temeinică, am hotărât că se poate și cum urma ca la începutul lunii septembrie 2013 să organizăm „Zilele Orașului Novaci”, am considerat că ar fi bine să-i dăm drumul publicației cu prilejul respectiv. Tot atunci i-am dat și denumirea „Novăţeanul”. Și așa a apărut primul număr al publicației lunare „Novăţeanul”, pe 7 septembrie 2013.

AMBASADOR VALERIU TUDOR, București

„Vii mulțumiri și calde felicitări pentru noul număr al „Novăţeanului” (123). Este admirabil. Mult succes în continuare”.

Prof. univ. dr. GHEORGHE ȚICLETE, București

„Am primit frumoasa și interesanta revistă, la care îmi dau seama cât suflet și dăruire investiți. Puțini sunt aceia care înțeleg și pot aprecia efortul pe care-l depuneți pentru fiecare număr, dumneavoastră și cei ce vă sunt apropiați colaboratori. Dar cât de multe poți afla și chiar învăța din conținutul acestei minunate publicații lunare. Pentru mine, cel puțin, este de fiecare dată o adevărată sărbătoare și bucurie nedesimulată pentru a o urmări da-capo-al-fine”.

Ziarist ION PREDOȘANU, Ziarul „Gorjeanul”

„Ne-ar fi dificil să trecem în revistă toți colaboratorii și măcar o bună parte a subiectelor tratate. Față de alte similare reviste ale Târgu-Jiului și Motrului, fără a cunoaște dacă și orașul Rovinari are o revistă

lată că în această lună, publicația „Novăţeanul” a împlinit 10 ani de apariție neîntreruptă, ajungând la numărul 124. Ca să fiu sincer, nici eu nu credeam că va rezista 10 ani, dar cum publicația beneficiază de un Colegiu de redacție și de câțiva colaboratori de nădejde, nu numai că a rezistat, dar există garanția continuității.

În numele meu, al Primăriei și Consiliului Local Novaci, le adresez cele mai sincere și călduroase felicitări pentru ceea ce fac pentru comunitatea novăceană, pentru ca orașul nostru să fie cunoscut nu doar în Gorj și țară, dar și peste hotare. Îi asigur de tot sprijinul meu și al Primăriei și Consiliului Local Novaci.

Publicației „Novăţeanul” îi doresc viață lungă și să aducă mereu bucurie și satisfacție în sufletele și inimile novăcenilor de pretutindeni.

Rog cititorii publicației „Novăţeanul” să vină, dacă este cazul, cu sugestii privind conținutul și continuitatea publicației.

Un gând frumos Tipografiei PROD COM S.R.L. Târgu-Jiu, pentru calitatea și promptitudinea cu care tipărește publicația „Novăţeanul”.

**PRIMARUL ORAȘULUI NOVACI
Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN**

„Asemănătoare, putem afirma cu toată convingerea că revista lunară Novăţeanul este de departe, cea mai izbită... Sincerele mele felicitări scrise, din acest colț de pagină, sunt pe deplin meritate”.

10 octombrie 2014

Ziarist ION PREDOȘANU, la apariția nr. 100 al publicației „Novăţeanul”

„La mulți ani!” și la cât mai multe numere publicației de simțire patriotică Novăţeanul, ce cultivă tradițiile și istoria românilor de pretutindeni”.

Gorjeanul, 1 noiembrie 2021

Ziarist ION PREDOȘANU

„O mână de oameni harnici, talentați și pricepuți de la Novaci – ori cu obârșii novăcene – au depășit suta de apariții și au toate motivele să fie mândri de izbânzile lor... Ce să mai zicem, nr. 101 al publicației „Novăţeanul” strălucește prin echilibru, completat cu dragoste de poporul român și de limba română”.

Gorjeanul, 9 decembrie 2021

MARI MULȚUMIRI!

ȘTIRI DIN NOVACI

Din acest an, Școala Gimnazială Pociovaliștea, Structură a Școlii Gimnaziale Novaci, beneficiază de clase noi, mari și spațioase, comparabile cu condițiile oferite de campusurile școlilor private din marile orașe.

În prima zi a noului an școlar, elevii au fost primiți cu mesaje de bun venit și cu manualele pe bănci.

Demn de subliniat este și faptul că odată cu începerea noului an școlar, s-a dat în folosință și noul sediu al Grădiniței de Copii cu Program Normal de pe Strada Gruului.

*

45 de elevi din clasele a XI-a și a XII-a, Liceul Teoretic Novaci, au răspuns

invitației Universității Politehnice Timișoara de a participa în perioada 14 - 17 septembrie 2023 la tabăra Poli Camp, un proiect menit să familiarizeze viitorii absolvenți ai liceelor cu mediul universitar.

Pe durata taberei au desfășurat activități în cadrul laboratoarelor didactice din facultăți și au participat atât la diverse activități de cunoaștere și dezvoltare personală, activități recreative, cât și la diverse tipuri de ateliere de aducație nonformală.

17 elevi participanți au fost premiați cu vouchere de admitere la Universitatea Politehnică Timișoara, instituție de învățământ superior cu renume în vestul României.

Tabăra a avut și rolul de a îndruma elevii în alegerea facultății pe care s-o urmeze și în alegerea profesiei de viitor.

Cei 45 elevi participanți la tabăra Poli Camp au fost însoțiți de profesorii: Jenoiu Ioana, Oaie Elena și Maricoiu Cosmin.

*

Pe 8 octombrie 2023, la Novaci se organizează cea de-a IV-a ediție a Festivalului Tocanului. Festivalul se adresează crescătorilor de oi, cei mai specializați în prepararea acestui produs din carne de oaie, nelipsit de la nunți, botezuri, alte petreceri și chiar de la mesele de pomenire a celor plecați din această lume.

Tocanul de Novaci este o marcă ce aparține tuturor renumiților crescători de oi din Novaci.

Ajuns la cea de-a IV-a ediție, Festivalul Tocanului este o acțiune de promovare a acestui produs gastronomic specific crescătorilor de oi, transformat într-o manifestare a întregii spiritualități novăcene, participanții având posibilitatea să urmărească programe prezentate de formații artistice locale,

„Avem onoarea și bucuria a vă invita la a IV - a ediție a FESTIVALULUI TOCANULUI - NOVACI - 2023, care va avea loc duminică 8 octombrie 2023. Veniți să cunoașteți o comunitate mândră de originile sale păstorești, unde ciobanii prepară în fața dumneavoastră cel mai Bun tocan pe care l-ați gustat vreodată, unde familia tradițională și obiceiurile strămoșești sunt sînte! Vă așteptăm cu bucurie!”
Dr. Ing. Dumitru Leuștean, Primar Novaci

*

În Amfiteatrul Liceului Teoretic Novaci a avut loc, vineri, 22 septembrie, lansarea cărții „Liceul Novaci-Promoția 1962-PERFORMANȚA CA DESTIN”. Autor, Grl. dr. Ion Staicu. La lansarea acestei cărți au luat parte cadre didactice de la Liceul Teoretic Novaci, elevi, invitați. De menționat faptul că au fost prezenți și câțiva absolvenți ai liceului novăcean, Promoția a III-a, 1962.

A fost nu doar o lansare de carte, ci o festivitate excelent organizată de Liceul

Teoretic Novaci, la care a participat și distinsa profesoară, Popica Tinca.

*

Grupul vocal „NEDEIA” Novaci, secție a Școlii Populare de Arte Târgu-Jiu, coordonat de prof. Elena Balan, a trecut de preselecția organizată de PRO TV,

obținând dreptul de a participa la cunoscuta emisiune „Români au talent”.

Elena Balan, fostă solistă a Ansamblului Folcloric „Nedeia”, a pregătit și pus în scenă un frumos program artistic din folclorul păstoresc.

*

În cea de-a II-a etapă a Campionatului Național de Handbal-Junioare 3, echipa C.S Novaci a învins pe teren propriu L.P.S Târgu-Jiu cu scorul de 22-15.

Etapă viitoare, C.S Novaci va juca în deplasare, la Sibiu, cu C.S.S Sibiu.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

Dumitru D. Brezulescu - 144 de ani de la nașterea sa

După o pauză așa de lungă, mai bine de o jumătate de veac, novăcenii au început din nou să audă de Brezulescu. În primii ani post-decembriști cel ce a schimbat fața comunei la cumpăna ultimelor două veacuri încheiate își recâștiga locul în memoria colectivă. Între timp, articole, simpozioane, diverse trimitere și din fericire și câteva cărți îi sunt dedicate celui mai de seamă novăcean din istoria modernă a localității.

Lucia și Dumitru Brezulescu
(foto păstrată de ing Gheorghe Cuțuliga)

Motivul acestei trimiteri spre amintirea fondatorului Băncii Gilort „Minunea de la Novaci” este împlinirea a 144 de ani de la nașterea sa. La 20 septembrie 1879, cu doar câteva săptămâni după înființarea Judecătoriei rurale din Novaci se naște fiul învățătorului Dumitru Breazu și al Joanei, născută Smărăndoiu din Aniniș. Tatăl lui Brezulescu era om învățat al vremurilor sale, fiind printre primii învățători ai școlilor din Hirîșești și mai apoi de la Novaci, iar către sfârșitul vieții devenind primarul comunei noastre, decedând spre finele primăverii anului 1884, în vreme ce băiatul său Dumitru Brezulescu avea nici cinci ani împliniți. Unchiul din partea tatălui au fost Ion și Nae, cunoscuți de consătenii vremii ca Ionică și Năiță, frați așadar ai învățătorului Dumitru Breazu. De asemenea familia pe lângă Dumitru a mai avut o fetiță născută trei ani mai târziu, Elisaveta Brezulescu, decedată însă în fragedă copilărie.

Dumitru Brezulescu în anii de școală este sprijinit mult de două familii: Preoteșescu din Hirîșești și Răduțescu din Novaci-Străini, pentru ca ulterior să reușescă să se înscrie și să devină absolvent al Gimnaziului din Târgu-Jiu (actualul Liceu Tudor Vladimirescu), cât și al Liceului din Drobeta Turnu Severin, unde pare-se că se împrietenește cu Nicolae Titulescu, viitorul său cumnat. În continuare urmează cursurile Facultății de drept din cadrul Universității București și apoi se înscrie la doctorat în Franța.

Lucrarea lui de licență, susținută în 1905 și intitulată *Contribuțiuni la studiul proprietății în devălmășie a munților noștri/ o pagină din chestiunea fărâneasă* este utilizată drept reper inclusiv în evoluția legislativă din domeniul silviculturii, creând premisele unor evidențe aprofundate și corecte a proprietății private comune.

În 1902, în plină iarnă ia inițiativa înființării Băncii Populare „Gilort”, prin intermediul căreia ridică Novaciul sub aspect economico-social deasupra comunelor din această parte a județului. Apogeul este atins în noiembrie 1907, când nu fără ajutorul câtorva zeci de săteni novăceni *pregătiți pentru orice-o fi nevoie* pun presiune pe celelalte persoane interesate de cumpărarea Moșiei Novaci și reușesc adjudecarea acesteia la Tribunalul județean. Urmează apoi o formă de împroprietărire atipică, așa cum am mai numit-o novăcenii, preponderent cei din partea stângă a Gilortului primesc teren, în anumite condiții devenind proprietari, iar munții rămân în proprietatea băncii.

Dumitru Brezulescu s-a căsătorit cu Lucia Burcă, sora soților lui Titulescu și a lui Frumușanu, iar după cinci ani de deputăție în Parlamentul României se stinge în arșița lunii iulie a anului 1916 la nici 37 de ani împliniți. Doctorul gorjenilor Nicolae Hasnaș, prezent cu o seară înainte la Novaci, văzând că situația devine critică, iar Brezulescu începe să aibă pierderi de cunoștință, hotărăște să plece la Tg-Jiu să-și ia trusa și să-l opereze aici în casa lui. Vremurile erau altele, drumurile nu aveau asfalt, mijloacele de transport nu se pot compara cu cele de azi, așa că la întoarcerea medicului Hasnaș, Dumitru (Matache) Brezulescu murise. A urmat înmormântarea, cu cca. 3000 de oameni în urmă cu 107 ani, cu prezența prefectilor din câteva județe, a colegilor parlamentari, miniștri și alți cunoscuți, la Cimitirul din Hirîșești, unde-i găsim și azi crucea înconjurată de mormintele altor consăteni de-ai săi.

Brezulescu a avut o singură fiică, Ivona măritată cu fiul scriitorului Antoniadă, alături de care a trăit decenii bune, departe de țară, revenind la Novaci abia după revoluție pentru a revedea locurile bunicilor și ale tatălui ei, locuri pe care Dumitru Brezulescu le făcuse celebre în epoca sa. O singură adăugire asupra acestui din urmă fapt, a stăruit permanent asupra inginerului Gorjului Diaconovici (vechiul prieten al G-ralului Dragalina de pe vremea când locuiau împreună în Austro-Ungaria la Caransebeș) să traseze la Novaci câteva străzi bine conturate urbanistic cu intersecții în unghiuri drepte, precum și refacerea căii principale, mult afundată către apele iazului!

A fost să fie, ca aproape trei sferturi de veac să rămână dat uitării, fie ca de-acum înainte, an de an, ziua nașterii sale să reprezinte măcar un motiv de aducere aminte și de comemorare din partea noastră a novăcenilor!

ADELIN UNGUREANU

11 SEPTEMBRIE 2023 SAU DEBUTUL UNUI NOU AN ȘCOLAR LA NOVACI

Ziua de 11 septembrie a.c. a reprezentat pentru întreaga noastră comunitate debutul unui nou an școlar, 2023-2024. Atât elevii domiciliați în orașul Novaci, cât și cei din zonele limitrofe, care studiază în unitățile de învățământ de pe raza orașului nostru, au găsit în prima zi de școală nu doar săli de curs foarte bine pregătite pentru buna derulare a procesului instructiv-educativ, ci și urări de bine din partea conducerii unităților și a cadrelor didactice, deopotrivă.

Bucuria a fost cu atât mai mare cu cât nu au trecut neobservate investițiile masive care au avut loc, în ultimii ani, în toate unitățile de învățământ novăcene. Aș puncta însă două mari realizări de actualitate, respectiv începerea cursurilor școlare pentru elevii de gimnaziu de la Școala Gimnazială Novaci, structura Pociovaliștea, într-un singur schimb și relocarea preșcolărilor din cadrul Grădiniței cu Program Normal Novaci – este vorba de trei grupe – într-un nou

sediu, pe strada Gruuiului. Clădirile aferente sunt date în folosință pentru prima dată, iar, în ciuda micilor inadvertențe, condițiile de studiu sunt printre cele mai bune.

Pe această cale, în calitate de părinte și director al Liceului Teoretic Novaci, țin să mulțumesc dlui primar, ing. dr. Dumitru Leuștean, că a acordat o atenție deosebită școlilor novăcene și a conștientizat că atunci când se investește în copii, se investește în viitor. Fără educație nu am putea discuta de o societate cu principii.

În continuare, țin să menționez că se află în derulare și la liceul din localitatea noastră o serie de investiții, a căror

finalizare va avea loc în anul 2024. Este vorba de modernizarea corpului de est, unde se vor reface în întregime laboratoarele de fizică, chimie, biologie și informatică. Acest lucru va veni în sprijinul liceenilor și al cadrelor didactice, care își vor desfășura lecțiile cu mai multă ușurință. De asemenea, precizez că, la liceul nostru, noul an școlar a debutat cu

clădiri bine puse la punct, reabilitate și modernizate, cu bază materială corespunzătoare cerințelor unui învățământ de calitate. Avem o școală modernă, primitoare și curată.

Îmi doresc ca în noul an școlar să avem multe realizări frumoase și momente de neuitat. Pentru elevi se spune că anii de liceu sunt aceia în care va avea loc formarea lor ca oameni și specialiști în domeniul pe care și l-au ales, din motive bine întemeiate, iar drumul nostru, al tuturor, este cel al cunoașterii și al autocunoașterii. După cum au menționat și autoritățile locale și cele ale Inspectoratului Școlar Județean Gorj, prezente la deschiderea noului an școlar, pe acest drum ne angajăm împreună, deopotrivă elevi, profesori și părinți. Fără această unitate nu ar fi posibilă nicio reușită în sistemul nostru de învățământ.

Sunt mândră că sunt cadru didactic la Novaci și sunt convinsă că renumele unităților de învățământ novăcene se va fundamenta pe cei patru piloni ai educației: a conviețui (a învăța să trăim împreună, deoarece educația îmbunătățește aptitudinile și abilitățile elevilor), a ști (a învăța să știm, deoarece educația ajută elevii să își însușească instrumentele cunoașterii, să învețe să învețe), a face (a învăța să facem, deoarece educația ajută elevii să dobândească aptitudini ocupaționale și competențe sociale și psihologice, care îi pot ajuta să ia decizii informate cu privire la diverse situații în viață) și a fi (a învăța să fim, deoarece educația contribuie la dezvoltarea personalității și ajută oamenii să aibă mai multă autonomie, gândire critică și să își asume responsabilitatea personală).

În încheiere, urez tuturor elevilor și colegilor un an școlar frumos, cu împliniri profesionale, bucurii și multă sănătate!

Prof. ȚICU ALINA RAMONA
Director Liceul Teoretic Novaci

16 septembrie – Ziua Curățeniei Naționale 2023, marcată și la Novaci

Let's Do It, Romania! a revenit și anul acesta cu o nouă ediție de Ziua de Curățenie Națională care s-a desfășurat pe 16 septembrie, alături de alte 191 de țări care au avut aceeași misiune: o lume cu mai puține deșeuri.

Voluntarii din Alba, Argeș, Arad, București/Ilfov, Bihor, Bistrița Năsăud, Bacău, Botoșani, Brașov, Brăila, Buzău, Cluj, Caraș-Severin, Constanța, Călărași, Dâmbovița, Dolj, Galați, Gorj, Giurgiu, Hunedoara, Harghita, Iași, Mehedinți, Maramureș, Mureș, Neamț, Olt, Prahova, Sibiu, Sălaj, Satu-Mare, Suceava, Timiș, Tulcea, Teleorman, Vâlcea, Vaslui, Vrancea au fost invitați pe 16 septembrie la curățenie să redea frumusețea naturii, să strângă deșeurile, dar și să petreacă o zi alături de oameni dornici să facă fapte bune.

Ca în fiecare an, novăcenii au răspuns afirmativ acestei invitații. Astfel că, sâmbătă, 16.09.2023, la ora 8.30, a

început o amplă acțiune de ecologizare în Novaci și Rânca. Au participat 295 persoane dintre care 240 de elevi și studenți, restul adulți.

De asemenea, au participat la ecologizare 39 de cadre didactice care predau în școlile și grădinițele novăcene, 3 inspectori școlari de la ISJ Gorj, cu origini novăcene, salariați ai Primăriei Novaci și ai DGASPC Novaci, iar din partea cabanierilor din Rânca, 20 de persoane, răspunzătoare de mobilizarea lor fiind d-ra Dana Oniga.

Acțiunile de ecologizare au fost coordonate de domnul primar dr. ing. Dumitru Leuștean, iar grupul voluntarilor de doamna Basarabă Elena.

Și anul acesta am avut parte de o mobilizare exemplară la nivelul orașului Novaci, iar campania „Let's Do It, România!” s-a desfășurat cu succes.

Felicitări tuturor!

Prof. ȚICU ALINA RAMONA

EXCESUL DE SARE, ZAHĂR ȘI GRĂSIMI DĂUNEAZĂ GRAV SĂNĂTĂȚII!

Pe ecranele tuturor televiziunilor ni se recomandă zilnic să eliminăm sarea, zahărul și grăsimile din alimentație, fiindcă acestea dăunează grav sănătății.

Dar excesul de alcool, tutun și medicamente? Dar despre droguri? De ce să nu facem aemenea campanii și în legătură cu alcoolul, tutunul, unele medicamente care ni se recomandă continuu, inclusiv pe paginile de socializare și care provoacă boli și moarte, mai ales în rândul tinerilor și vârstnicilor?

Fiindcă, în aceste cazuri este vorba de bani, încât viața copiilor, tinerilor, a omului în general, nu mai contează. Din acestea se acumulează profituri mari, de accize și taxe.

Ni se spune să eliminăm sarea, zahărul și grăsimile, dar nu ni se spune că sarea are și ea multiple calități în ce privește legăturile informaționale cu creierul, că zahărul natural și nu cel chimizat, determină vitalitatea omului, că grăsimile au și ele rolul lor în organism. Oare, bunii și străbunii noștri cu ce au trăit? Ciobanii, cu turmele în munți, cum au trăit și trăiesc? Și trăiesc mult și bine, fără să apeleze la tot felul de medicamente. Vă spun eu cum: cu slănină, brânză și ceapă.

Prin anii șazececi și ceva eram în armată. Făceam instrucție pe malul Tisei și mi amintesc cum pe la ora unsprezece ni se

aducea o bucățică de slănină cât podul palmei și una de pâine. Mâncam slănină cu pâine și a fost destul de bine.

Pe ecranele televiziunilor și pe paginile de socializare ni se recomandă tot felul de medicamente, din păcate inclusiv de către medici cu renume. De ce se coboară până acolo? Până și actorii, interpreți de muzică populară fac acest lucru; cu toții se pricep la medicină. Omul simplu, în căutare de remedii pentru însănătoșire, are, nu are bani, cumpără. Este o chimioterapie care în loc să ne refacă sănătatea, ne îmbolnăvește și mai tare. De ce medicamentele pentru care se face publicitate, în general, nu se găsesc în farmacii? De bune ce sunt, dar la prețuri foarte mari, încercând să convingă omul că doar azi sau mâine mai pot fi cumpărate la prețul respectiv!!!

Să apelăm la obiceiurile străbunilor noștri care foloseau tratamente naturale și nu tot felul de chimicale care ni se recomandă zilnic. Să ținem cont de recomandările medicilor adevărați care-și pun sufletul și inima în scopul însănătoșirii bolnavului, fără a ni se recomanda tot felul de medicamente și suplimente alimentare care, dincolo de prețurile destul de mari, într-adevăr dăunează grav sănătății.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

SIGURANȚA NAȚIONALĂ ÎN PERICOL!

Când auzi așa ceva simți fiori pe șira spinării, iar dacă astfel de cuvinte vin de la președintele țării, intri în panică. Cică consumul de droguri de către adolescenți este un motiv de siguranță națională și că trebuie făcut ceva, iar acel ceva trebuie să pornească chiar de la CSAT. Este pus consumul de droguri pe picior de egalitate cu economia țării, cu apărarea națională, cu ordinea publică și alte câteva domenii de importanță vitală pentru siguranța țării. Nu este în preocuparea mea de a califica acest aspect ca fiind o exagerare sau, poate, doar o opinie cu iz de imagine a vorbitorului.

Ce trebuie făcut ca să stopăm consumul de droguri în rândul adolescenților a răspuns genial un tânăr care, în urmă cu câteva zile, spunea pe un post TV că este o utopie să stopezi astfel de apucături în rândul tinerilor care consumă droguri. Cum, adică, să trimiți milioane de copii, căci copii sunt până la urmă, în pușcărie, să-i elimini din societate? Sugera respectivul tânăr să se acționeze asupra cauzelor și se referea îndeosebi la depistarea celor care vând/trafică droguri și nu asupra marii mase de adolescenți.

Îată-l pe adolescent mai copt la minte decât noi, adulții! Chiar, de ce să privim numai în curtea școlilor?

A deschide o dezbatere pe tema drogurilor este simplu și poți pune în discuție atâtea probleme cât nu ar încăpea într-un tom de cărți de specialitate, darămite într-un articol de ziar.

„Problema drogurilor a devenit un cancer ce amenință toate națiunile”, declara fostul președinte american Ronald Reagan la Conferința Internațională asupra Abuzului de Droguri și Traficului Ilegal de la Viena, din iunie 1987.

Toxicomania este aproape la fel de veche ca însăși omenirea. Dacă la început substanțele stupefiante au fost folosite ca medicamente, treptat ele au devenit stimulente ale inspirației și apoi, în zilele noastre, „o modă”.

Sumerienii au fost cei care, în tăblițele lor, în urmă cu circa 7000 de ani, au făcut primele referiri la stupefiante: „proprietățile terapeutice ale macului sunt cunoscute apoi în Persia și Egipt, prin intermediul babilonienilor. Grecii și arabii utilizează și ei opiul în scopuri terapeutice”.

Antichitatea a cunoscut opiul ca antialergic, dar și pentru alinarea suferințelor mortale. Până și Homer citează amestecul de opiu și vin, ca leac în alinarea durerilor și grijiilor („balsamul uitării”, „nepenthe”). Chiar și Herodot descria despre obiceiul sciților de la Marea Caspică ce puneau semințe umezite pe pietrele fierbinți și apoi inspirau vaporii rezultați.

Opiul a fost folosit și în Europa, nu numai ca drog ci și ca otrăv, el având ca victime pe Papa Clement al II-lea și Victor al III-lea.

Prima atestare documentară a canabisului apare în anul 2737 î.e.n. în Manualul Chinez despre plante al împăratului Shen Nung.

Când vorbeam studenților la cursul de criminologie despre criminalitatea contemporană, traficul de droguri era prezentat ca fiind un gen de infracțiuni „de o gravitate excepțională”, ca să-l citez pe președinte.

Cum Criminologie este știința care, studiind cauzele criminalității, are ca scop identificarea soluțiilor de practică

anticriminală pe care le recomandă politiciile penale a unui stat, ar trebui ca la preconizata ședință a CSAT, pe lângă „senatorii de drept” care ocupă prin lege scaunele sălii de ședință, să fie invitați și specialiști în penal, în criminologie, poate și din alte domenii care să cunoască fenomenul și mai ales să poată recomanda soluții pragmatice.

Având în spate o experiență teoretică și practică de ordinul zecilor de ani în lupta anticriminală, găsec de cuviință că ar putea fi de folos câteva puncte de vedere în materie pentru înțelegerea reală a fenomenului.

Mai întâi, câteva cuvinte despre droguri. Ce este drogul?

Dex-ul îl definește ca fiind o substanță de origine vegetală, animală sau minerală care se întrebuințează la prepararea unor medicamente și ca stupefiant. Etimologic, în limba franceză înseamnă „medicament”, iar în limba latină medicamentum. Iată cum ne întoarcem la vechea denumire a medicamentelor căroră le spuneam droguri, iar farmaciilor, drogherii! Extrapolând, medicamentele altfel denumite sunt droguri. Dacă depășim indicațiile medicale, devenim dependenți de un anume medicament, ori chiar toxicomani. Am avut câteva cazuri de cadre medicale, îndeosebi de nivel mediu, care sustrăgeau morfina prescrisă bolnavilor și se drogau.

Prin urmare, pornim discuția de pe domeniul medical.

Organizația Mondială a Sănătății definește drogul ca fiind o substanță solidă, lichidă sau gazoasă, a cărei folosință se transformă în obicei și care afectează direct creierul și sistemul nervos, schimbă sentimentele, dispoziția și gândirea, percepția și/sau starea de conștientă, modificând imaginea asupra realității inconjurătoare.

Strâns legat de termenul drog, uneori folosit ca sinonim, este cel de stupefiant. Stupefiantele sunt substanțe care inhibă centrul nervos, provocând o stare de inerție fizică și psihică și care, folosite mult timp, duc la obișnuință și la necesitatea unor doze crescânde. Dar despre ce anume substanțe vorbim, căroră să le spunem droguri?

Sunt numeroase aceste substanțe, nu intru în prezentarea lor și nici în efectele pe care le produc fiecare, rezumându-mă doar la a aminti pe cele mai cunoscute: morfina, heroina, cocaina, alcoolul, nicotina din tutun etc.

Unele sunt inhibitoare ale sistemului nervos central precum tranchilizantele, barbituricele-somnifere, alcoolul etc., altele stimulează sistemul nervos central, precum cocaina, produsele pe bază de cofeină (cafea, ceai, coca-cola), nicotină din tutun etc., în timp ce unele produc modificări ale sistemului nervos central: derivate din canabis (hașiș, marijuana), halucinogenele etc.

Un alt criteriu de grupare și clasificare a drogurilor este cel juridic, care face diferențierea între drogurile legale și ilegale. Printre drogurile legale se găsec, de exemplu, alcoolul, cofeina, nicotina.

Aici e buba. De ce unele droguri sunt legale și altele ilegale? De ce drogurile ilegale se folosesc în tratamentul unor boli (morfina etc.), iar consumul celor legale de către unele categorii de persoane este sancționat de lege (alcoolul/șoferi), nicotina (fumătorii/mânuitorii de produse inflamabile etc)? Adică alcoolul este legal, că

gem cârciumele de se rup rafturile cu sticle de băuturi încât poate cumpăra oricine, dar drogurile, numite mai nou medicamente, nu ar putea fi așezate în farmacii și distribuite cu rețete celor a căror sănătate o cere? Puse sub control s-ar putea elimina piața neagră, iar în caz de eludarea regulilor, se va putea interveni cu sancțiuni juridice precum amenda și închisoarea.

Care este diferența între alcool și drog? Nici-o diferență. Ba da, alcoolul se vinde cu lada de sticle fără să supere pe cineva, iar drogul se vinde pe sub mână în hârtiuțe de ziar și punem siguranța națională în pericol.

Prin urmare, dacă se pot reglementa situații juridice speciale pentru anumite domenii, de ce nu pot fi impuse sancțiuni juridice și adolescenților care merg la școală sub influența drogurilor?

Un sportiv prins dopat este suspendat, un șofer beat ori drogat rămâne fără permis de conducere, iar în unele țări este arestat pe loc. Sportivi celebri depistați beți în Anglia au fost arestați. Ba mai mult, arabii au interzis consumul de alcool pentru toată populația. Îi arestează pe cei care nu respectă regula. Am fost martor în urmă cu mulți ani când șeful municipiului Satu Mare stătea dimineața cu alcooltestul în mână și îi testa pe unii subordonați dacă vin la serviciu sub influența alcoolului.

-Pe ăia deocheați îi testez și în timpul programului. Am o problemă cu alcoolul aici, îmi spunea el.

De ce pentru elevi nu găsim nici metode de depistare și nici reguli prin care să sancționăm încălcarea lor? Ba mai mult, nu găsim nici metoda prin care să-i depistăm. Cică să nu-i stigmatizăm? De ce mi trebuie acordul părintelui ca să-l testez? El cere acordul părinților când se droghează? Sau, la ce acord să mă aștept când însuși tat-su îi procură droguri și-l învață cum să le vândă în școală? Își va da un astfel de părinte acordul? Stigmatizarea? E interesul lui, nu al meu, să nu fie stigmatizat. Al lui, dacă-i place drogul, să suporte consecințele. Interesul meu este să apăr legea care interzice consumul de droguri, iar apărarea legii este o problemă de siguranță națională. Pentru aplicarea legii nu-mi trebuie nici-un acord, decât dacă am în față un privilegiat al funcției: parlamentar, magistrat etc.

Răspunsul la acest „de ce” este și mai greu de dat. O grămadă de legi și de mofturi se anihilează unele pe altele.

Deci, elevul nu are voie să încalce regulamentele școlare, legea, iar dacă le încalcă, paradoxal, nu poate fi pedepsit.

Consilierea? Nota la purtare? Aiurea. Frecții la piciorul de lemn. De aici profesori umiliți, batjocoriți etc. Să-l elimini nu ai voie, să-l exmatriculezi nu ai voie, să-l lași repetent nu ai voie. Ba mai mult, după noua optică, pot să primească bursă de merit și cu media sub nota 5, dacă toată clasa de liceu s-a constituit din absolvenți de școală generală cu medie sub 5. Așa anomalie nu s-a mai întâlnit în istoria învățământului din România!

Chiar, zău, de ce a fost eliminată repetenția? Să-l lași repetent până îmbătrânește în clasa a V-a și-i vine mintea. Nu mai vine la școală? Folosim metodele legale de coerciție pentru a-l obliga să urmeze anii obligatorii de școală. Afectăm performanța profesorului? Nu. Profesorul trebuie evaluat după câți a promovat în

studii superioare, nu după câți a lăsat repetenți.

Reversul? Îi convingem că suntem neputincioși. Îi încurajăm. Adică toate instituțiile, polițiști, dascăli etc. vor să facă ceva, dar nu pot pentru că nu-i lasă legea cutare sau cutare. Sunt legați de mâini și de picioare și puși să alerge după iepuri.

Îi sperie primul ministru pe drogați că, la 18 ani, nu vor mai putea susține examenul pentru obținerea permisului de conducere auto. De tot răsul! S-au spăimântat școlarii că fugeau în călduri și se ascundeau în subsolul clădirii școlii să nu-i vadă premierul!

Păi, dacă la 12-14 ani e deja drogat, avea el responsabilitatea faptelor proprii? Sau, după 4-5 ani de când a fost înscris în catalogul drogaților și între timp ia venit mintea, mai poate fi el pedepsit?

Apoi, cine și unde va ține evidența tuturor celor care au tras vreodată un fum sau au băut un ceai altoit? Se va deschide un registru național al drogaților, recte un registru de cazier special al drogaților, se vor face mențiuni pe fișa persoanei în evidența centrală a populației? Păi asta nu-i tot stigmatizare?

Am avut prin anii 1991-92 o vizită a unei delegații a poliției americane în Școala de agenți de poliție Câmpina și, având ceva probleme cu consumul de alcool de către elevi, i-am întrebat dacă și ei se confruntă cu astfel de problemă și cum acționează. Le-am explicat noi că-i pedepsim, cu consemn în unitate în zilele de weekend, că pe unii chiar îi eliminăm etc.

-De ce să-i eliminăm noi? Se elimină singuri. Noi avem la intrarea în sala de mese trei butoaie de inox fixate în perete, unul cu apă minerală, unul cu alcool și unul cu vin.

Am holbat cu toții ochii să vedem ce vor să spună.

-La intrare, ori la ieșire de la masă, fiecare merge cu paharul și bea ce și cât vrea. Totul este monitorizat pe camere video. Cel care s-a îmbătat, nu este primit la cursuri, iar dacă recurge și la acte de dezordine, este trimis acasă. La a doua este eliminat. Cei care au băut ceva mai mult sunt dați pe listă profesorilor care îi supun testului, adică un mic examen. Dacă răspund la standardul cerut, înseamnă că acesta este bioritmul lor și sunt lăsați în pace. Dacă obține note mici, sunt notați corespunzător și eliminați prin nepromovarea examenelor. Este un fel de autoeducație în legătură cu consumul de alcool.

Noi suntem alți oameni, vorbim mult și facem puțin sau nimic. Vom elimina noi drogurile din consumul elevilor când va pieri beția din Vaslui, cum spune o vorbă!

Să lăsăm fudulia de-o parte și să umblăm la măsuri concrete, eficiente. Să umblăm la lege, să punem în acord legile. Să elaborăm proceduri flexibile așa încât poliția, profesorii să poată acționa, Să prevedem sancțiuni ferme, prompte și certe domnilor! Nu vorbe-n vânt, a se citi poezii de adormit copii. De ce nu ar putea fi, măcar, amendați elevii care se droghează? În felul acesta vom putea responsabiliza părinții că, până la urmă, ei plătesc.

NOVACIUL ÎN DOCUMENTE DE ARHIVĂ

CRISTIAN GRECOIU

Contract de donație

Subscrisul Petre Croitoru agricultor din satul Bălcești comuna Novaci, județul Gorj, declară că dăruiesc irevocabil Consiliului Parohial al Bisericii Parohiale Sf. Ioan Botezătorul din cătunul Novaci-Străini comuna Novaci, județul Gorj, reprezentat prin președintele său preotul Constantin Stângă din același sat, următoarele imobile:

1. Una bucată de pământ numită În Poeni, situată în satul Bălcești, cătunul Cânepești-Gorj, începând din capul prunilor din vale ai lui Gh. Drăcea, unde a fost gardul lui Șerban, până în delnița moștenitorilor Gh. Prostu, vecină la răsărit cu Gh. Drăcea și preotul C. Drăcea, la apus cu moșt. Gr. Prostu, la mizănoapte cu Gh. B. Bolovan și la miazăzi cu Dtru Clenciu.

1. Una bucată de pământ numită tot În Poeni, situată în același sat și cătun, lungă din delnița moșt. Gr. Prostu până în apa Galbenului, vecină la răsărit cu moșt. Gr. Prostu, la apus cu apa Galbenul, la miazănoapte cu Ion Bârsănescu și alții, iar la miazăzi cu Dtru Clenciu.

Ambele aceste imobile sunt venite în stăpânirea mea prin cumpăratură de la Gh. Drăcea din satul Bălcești și preotul C. Drăcea din satul Poiana Seciuri, județul Gorj, în temeiul contractului de vânzare sub semnătură privată transcris la Tribunalul Gorj sub nr. 3056 vol. 4 din 3 mai 1928, al cărui original l-am și predat astăzi președintelui comitetului parohial Pr. C. Stângă și în stăpânirea imobilelor dăruite prin acest contract Consiliului Parohial prin președintele său va intra în vigoare cu începere de astăzi. Această donațiune o fac în vederea terminării bisericii căreia îi fac această donațiune, Consiliul Parohial având dreptul să poată vinde imobilele dăruite mai sus fără vreo autorizație din partea mea și din prețul rezultat din vânzare să contribuie la cheltuielile necesare terminării bisericii așa cum Consiliul Parohial va înțelege.

Subscrisul preotul C. Stângă în calitate de președinte al Consiliului Parohial al sus numitei biserici, declară că primesc cu recunoștință această donațiune, obligându-mă ca donatorul să fie numărat și pomenit întotdeauna la toate slujbele religioase printre principalii ctitori donatori ai acestei biserici. Valoarea acestei donațiuni este de lei 5000 (cinci mii).

Făcut în Novaci-Gorj azi 4 mai 1931.

Petre Croitoru

Pr. C. Stângă președintele Consiliului parohial Novaci

Redactor și martor pentru identitate

Emil Drăghiceanu avocat Novaci

(S.J.A.N. Gorj, fond Judecătoria Rurală Novaci, dosar 9/1931, autentificarea 147, nepaginat)

Contract de Vânzare

Subscrisul preotul Constantin Stângă din comuna Novaci-Gorj, lucrând în calitate de președinte al Consiliului parohial al parohiei Novaci-Gorj și a împuternicirii date de către acest consiliu prin procesul verbal din 30 august 1933, declară că vând statornic d-lui Gheorghe Drăcea agricultor pensionar din comuna Bălcești județul Gorj, următoarele imobile:

1. Una bucată de pământ numită În Poeni, situată în comuna Bălcești, cătunul Cânepești-Gorj, începând din capul prunilor din vale ai lui Gh. Drăcea, unde a fost gardul lui Șerban, până în delnița moștenitorilor Gh. Prostu, vecină la răsărit cu Gh. Drăcea și preotul C. Drăcea, la apus cu moșt. Gr. Prostu, la mizănoapte cu Gh. B. Bolovan și la miazăzi cu Dtru Clenciu.

1. Una bucată de pământ numită tot În Poeni, situată în aceeași comună, sat și județ, lungă din delnița moșt. Gr. Prostu până în apa Galbenul, vecină la răsărit cu moșt. Gr. Prostu, la apus cu apa Galbenul, la miazănoapte cu Ion Bârsănescu și alții, iar la miazăzi cu Dtru Clenciu.

Aceste imobile sunt dobândite de biserica parohială Sfântul Ioan Botezătorul din Novaci prin contractul de donație autentificat de Judecătoria Novaci la nr. 147/1931, transcris la Tribunalul Gorj sub nr. 1933/1931, de la Petre Croitoru din comuna Bălcești-Gorj, acesta avându-le cumpărate de la cumpărător prin contractul de vânzare cu pact de răscumpărare sub semnătură privată transcris la Tribunalul Gorj sub nr. 3056 vol. 4 din 3 mai 1928, ale căror originale le-am predat astăzi cumpărătorului, care va intra în stăpânirea imobilelor vândute prin acest contract cu începere de astăzi. Prețul vânzării este de lei 15 000 (cincisprezece mii) din care subscrisul vânzător am primit pentru consiliul parohial Novaci, suma de lei opt mii iar restul de lei șapte mii, se vor achita de cumpărător Consiliului parohial la sediul său din comuna Novaci-Gorj, cel mai târziu până la 1 ianuarie 1934, fără somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată.

Pentru garantarea acestei sume Consiliul parohial Novaci își rezervă privilegiul vânzătorului prevăzut de art. 1737 codul civil, asupra imobilelor care formează obiectul acestei vânzări. În caz de neplată la termenul fixat mai sus prezenta vânzare se va rezilia de drept, fără somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată ci numai prin simplul fapt al expirării termenului, iar sumele plătite rămân definitiv câștigate de Consiliul parohial Novaci sub titlu de daune. Eu cumpărătorul declar că primesc această vânzare în condițiunile stipulate mai sus și că am numărat astăzi suma de lei opt mii. Noi părțile contractante declarăm de comun acord că renunțăm definitiv la procesele penale și civile pendinte azi înaintea Judecătoriei Novaci și a

Tribunalului Gorj, care formează dosarele nr. ... referitoare la pământul vândut mai sus în care Consiliul parohial figurează ca reclamant, iar cumpărătorul ca pârât și inculpat. Acest contract de vânzare în ceea ce privește răspunderile de evicțiune și garantarea prețului se face în condițiunile prevăzute în procesul verbal al Consiliului parohial Novaci vorbit mai sus după care cumpărătorul a primit o copie certificată de președintele Consiliului parohial luând astfel cunoștință de el.

Făcut în Novaci-Gorj azi 5 septembrie 1933.

Consiliul parohial Novaci reprezentat prin Pr. C. Stângă președinte

Gh. Drăcea

Redactor și martor pentru identitate

Emil Drăghiceanu avocat Novaci

(S.J.A.N. Gorj, fond Judecătoria Rurală Novaci, dosar 2/1933, autentificarea 269, nepaginat)

1937 martie 8 zile

Prea Cucernice Părinte,
Respectuos vă înaintez datele cerute cu ordinul nr. 562/1937:

Preot Const. Stângă născut la 10 februarie 1903, seminarist gr. II diploma nr. 220 a Sem. Sf. Andrei Galați 1924. Căsătorit cu Maria N. Banu născută la 22 martie 1909. Copiii: Tiberiu născut la 28 ianuarie 1929, Nicolae născut la 3 noiembrie 1931, Melania născută la 23 ianuarie 1934 și Traian născut la 4 noiembrie 1935. Numit preot la 15 decembrie 1924.

Alexandru Gh. Roibu născut 1886 mai 15, absolvent al școlii de cantori Tg. Jiu. Diploma nr. 191/1907, căsătorit cu Maria D.P. Sâiu născută la 1885 august 10, copiii Marina născută la 1914 august 14, Gheorghe născut 1917 ianuarie 7, Dumitru născut 1926 iunie 4, Alexandru 1923 noiembrie 22, numit cantor pe ziua de 1 ianuarie 1907.

Luchian N. Găină născut la 14 octombrie 1906, absolvent al școlii de cantori Tg. Jiu cu diploma nr. 330 din 27 iulie 1925, căsătorit cu Maria N. Solomon născută la 27 octombrie 1916, copiii Mihail născut la 31 octombrie 1933 și Ioan născut la 26 noiembrie 1935, numit cantor la 1 august 1929 cu ord. nr. 11903/1929.

Numărul familiilor 220 cu 990 suflete.

Teren nu are decât cimitirele și curțile bisericii.

Casă parohială nu are.

Avere în numerar nu are.

Totalul veniturilor bugetului pe 1936 3800 lei și cheltuieli 3800 lei.

Cu deosebit respect,

Pr. C. Stângă

Prea Cucerniciei Sale

Prea Cucernicului Protoereu al Protoeriei I Tg.

Jiu.

(S.J.A.N. Gorj, fond Protoieria Județului Gorj, dosar 187/1937, fila 336.)

Ciobanul cel tânăr

De milenii, ciobanii au străbătut cu oile munții, dealurile, văile și șesurile. Învățarea meseriei era o treabă grea. Mai întâi, timp de 10-11 ani, acesta era boitar, aducând apă la stână. Aceasta dura circa 2-3 ani, când ajungea strungar, cel care dădea oile la strungă. Apoi ajutor de cioban și ulterior cioban în toată regula. Șeful turmei se chema vâtaf și acesta avea 2-3 ciobani. Era un fel de armată, unde fiecare își vedea de treabă.

Chipurile sculptate în piatră nu s-au bucurat de nicio prioritate la strămoșii noștri. Cel puțin în Antichitate și în Evul Mediu, urmașii dacilor erau în bună parte ciobani, care țineau partea aceasta a Europei cu carne, lână, miei și produse din lapte. Tradiția spune că Gugan era de la muntele Gugu, unde se

zice că Zamolxe slujea enoriașii. Dar aceasta nu a dus la crearea ciopliturilor în piatră a ciobanului român.

O reprezentare a unui cioban tânăr, pe care l-am expus în curtea dlui profesor Dumitru Vasilescu din Baia de Fier, redă realitatea pe care orice cioban prin vânt și viscol o are de îndurat. Chipul falnic al tânărului pregătit să învingă în lupta cu urșii, lupii și hoții, o avem în față. Aceasta a fost doar cândva, pentru că destul de mulți tineri nu mai urmează o astfel de meserie. De curând am aflat că lâna este mai bună dacă este din Australia sau brânza de vacă dacă este din Germania. Am văzut că cea mai mare parte din brânzeturi este de vaci, nu de oi. Până și caprele au luat-o înaintea oilor, din

laptele acestora producându-se iaurt, brânză etc.

Tânărul cioban seamănă cu păstorul mioritic. Oamenii aveau necaz pe cei cărora le mergea destul de bine. M-a impresionat un novăcean plecat de mult în Dolj. Nu i-a scris nimic soției și aceasta a plecat să-l caute. Nu a fost găsit, parcă îl înghițise pământul. După vreo 20 de ani s-a aflat că acesta fusese omorât de tovarășii lui, pentru a i se lua bunurile.

Este un omagiu adus celor ce trudesc mulți ani de zile pentru creșterea animalelor. Până în 1850 în Gorj laptele, produsele lactate și carnea erau în față, iar după aceea, încet-încet, legumele și fructele au luat-o înainte. Am rămas noi, cei de la munte, care mâncăm lapte, brânză, jintiță, urdă, unt și carne, dar acestea sunt din ce în ce mai rare.

Hora era pentru noi toți un loc de

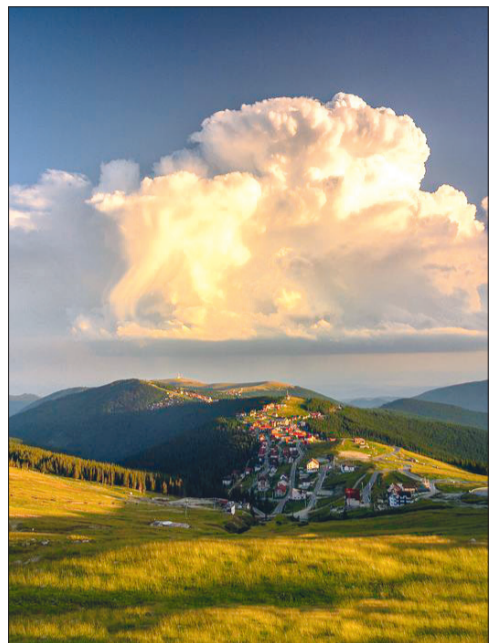
întâlnire, unde băieții și fetele jucau mărunta, învățată, șchioapa, sârba, hora de mână etc. Dar toate au rămas ca un vis pe care îl avea o întreagă națiune. Doar posturile de televiziune și ansamblurile profesioniste ne mai amintesc ce a fost odată. Este un fel de amintire, despre cum era cândva ciobanul cel tânăr.

Prof. univ. dr. NICOLAE VINȚANU

Însemnări de călătorie

Pe 19 septembrie, dis-diminează, am plecat pe Transalpina-Drumul Regelui, spre Jina și Poiana Sibiului, pe o vreme ploioasă. Am ajuns

la Rânca, apoi pe șoseaua de sub nori până la Muntinu, am coborât în Lotru și

de acolo, prin Pasul Tărtărau, mai departe, pe Valea Frumoasei până către Șugag, am urcat la Jina și am coborât într-una dintre cele mai frumoase localități din Mărginime, Poiana Sibiului. La Poiana Sibiului s-a organizat

tradiționalul târg de toamnă, cu dată fixă, 19 septembrie, târg de animale și produse animaliere, obiecte lucrate de iscusiți meșteri populari. Acolo se găsesc de toate, de la ciorapii din lână, săcăteie, desagi, țoluri, veste și pulovere din lână, pălării ciobănești, marca Dădărlat, cojoace și pieptare din piele de oaie, băte ciobănești ornamentate, clopote și clopoțele, birji și potcoave pentru cai, hamuri, căpestre etc., dar și mărfuri care se găsesc de obicei în târgurile săptămânale. Desigur, nu lipsesc produsele lactate, între care brânza de burduf, cam prea piperată. Dar nu despre asta vreau să scriu.

Legăturile dintre Novaci și Jina, prin anii '70- '80, pe timpul lui Ioan Paca și Ioan Filip, ori mai încoace, pe timpul lui Aurel Ordean și Vasile Bebeșelea, erau foarte strânse. La tradiționalele manifestări folclorice pastorale de la Novaci și Jina, novăcenii și jinarii erau cazați acasă, la familii, în cele două localități. Era un mod de a întreține legăturile de frăție și prietenie, de dovadă a originii comune.

Legăturile culturale cu Poiana Sibiului au fost mai rare. Totuși, pe timpul profesorului Gheorghe Bogdan și ale fiului său, Mihai, au existat unele legături, chiar și în domeniul teatrului.

În ultimii ani, legăturile culturale între cele două localități și Novaci, se limitează mai mult la cele cu Jina, deși mulți mărgineni au trecut cândva munții și s-au stabilit la Novaci, ceea ce ar însemna că între novăceni, poienari și

jinari ar trebui să existe legături mult mai strânse.

Pata de culoare, tinerețe și frumusețe la târgul din renumita comună

Poiana Sibiului, l-a constituit prezența a 5 perechi de tineri, în costume superbe specifice portului popular din Mărginime, în special celui din Poiana Sibiului, care se plimbau pe toate străduțele, în formație. Am întrebat câțiva poienari, ce reprezintă deplasarea celor patru perechi, în formație, printre miile de oameni prezenți la târg. Mi s-a spus că este o paradă a mirilor care au hotărât să-și unească destinele și în acest fel își anunță căsătoria.

La un momentdat, m-am trezit lângă mașina parcată lângă primăria comunei cu un domn. Poți numi „domn”, chiar dacă nu l-ai văzut niciodată, pe cineva care-ți lasă prima impresie: bine îmbrăcat, manierat, modul de adresare, prezentare. Văzuse număr de Gorj și m-a întrebat de unde sunt. I-am spus că de la Novaci și a început să mă întrebe despre Novaci, după ce mi-a spus că este din Sebeș, de profesie inginer, că a deținut mai multe funcții de răspundere, acum fiind pensionar. Voia să știe cât mai multe despre Novaci. Mi s-a părut un om care

pe lângă meseria pe care și-a ales-o, avea multe cunoștințe de istorie, bun cunoscător al tradițiilor și obiceiurilor, a istoriei multor localități, dornic să cunoască tot mai multe din viața românilor.

Am avut surpriza să mă întrebe despre populația Novaciului. Știa că este constituită din mărgineni, stabiliți aici din cauza vitregiilor vremurilor din timpul Imperiului Austro-Ungar. M-a întrebat de cealaltă populație a Novaciului și a insistat să-i spun cum se numesc ceilalți locuitori. I-am spus că, într-adevăr, populația Novaciului este constituită din locuitori veniți din Mărginimea Sibiului, din ținuturile Albei și Hunedoarei, care au trecut munții la Novaci, inițial în căutare de hrană pentru animale, dar cei mai mulți după Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan din 1784. Cealaltă jumătate, cei așezați pe partea dreaptă a râului Gilort sunt băștinașii, pământeni.

Dânsul, a insistat și m-a întrebat din nou, nu știți sau vă e rușine să spuneți? M-am simțit pus în încurcătură și atunci mi-a zis: mărgineni și golani. Și atunci l-am întrebat: de unde aveți asemenea informații mizerabile? Mi-a spus că a stat de vorbă cu cineva din Novaci care face comerț pe Transalpina și care i-a vorbit despre populația Novaciului. Am rămas stupefiat. Adică, asta este popularitatea pe care o face Novaciului cineva care trăiește în Novaci și se bucură de multe avantaje pe care i le oferă Novaciul și comunitatea novăceană și are pretenție că cunoaște și istoria Novaciului?

Cu aceste gânduri am plecat spre casă, făcând un scurt popas la Barajul Oașa (inaugurat în 1972) și la Mănăstirea Oașa, cu bisericuța din lemn înălțată în 1943 și cu cea aflată în construcție, loc de închinăciune nu doar pentru cei care păstoresc oile în Munții Șureanului, Cindrelului și Lotrului, dar și pentru miile de turiști iubitori ai superbelor priveliști montane.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

ALEXANDRU DELU OPRITĂSCU

FINAL

Munte, munte, lut cu piatră
Nu lăsa timpul să treacă,
Că prin codri al meu dor,
Rătăcind îmi dă ocol.

Plai cu ape și cu cer,
Iarna prins în chingi de ger,
Fii și azi cum ai mai fost,
Viața ca să aibă rost.

Să rechemi pe lăsători
Doine, mioare, păstori,
Cu vechi datini pe la stâni,
Câini, băcițe și stăpâni.

Fără tine munte, eu
Trăiesc trist și-mi este greu,
Las mireasmă de rășină
Peste a mea viață străină.

Că te port munte mereu
Parte a sufletului meu,
Cu ciobani și cu mioare,
Semn de adâncă regretare.

Îți ador bătrâna glie,
Ce-a mai fost, va să mai fie,
Brazi ce unduiesc în vânt
Crengi de cetini într-un cânt.

Chiote întoarse de stânci
Cu ecou din văi adânci,
Ce îngână dinspre stâni,
Răgușit lătrat de câini.

Munte, munte, plai de dor
Strânge oile-n ciopor,
S-aud cum departe-n zări
Bat tălângi de la mânăzări

Și să văd iar în final
Urmaș dac în șa pe cal,
Traversând spațiul montan,
Emblematicul cioban.

LUCIA SILVIA PODEANU

DOAR NOI

Ți-am spus,
iubito,
Lasă-le pe toate
La brațul meu

în lumi
să hoinărim
Să îți arăt
măritele-mi palate
Comorile lumii
să le cheltuim.

Ușoară viața
pentru noi să fie,
Doar dulci și
parfumate adieri
Nicănd vreo grijă
să nu ne îmbie
Povara urmașilor
să nu o purtăm.

Noi, doar noi
singuri pe lume
În fiecare clipă
fericirea să o
gustăm.

81 DE ANI DE LA NAȘTEREA POETULUI NOVĂCEAN ION FLOREA

Pe 7 septembrie s-au împlinit 81 de ani de la nașterea poetului novăcean Ion Florea, plecat dintre noi la 19 decembrie 1992. Dacă moartea nu i-ar fi întrerupt „firul său de poezie” la doar 50 de ani, cu siguranță poetul Ion Florea ar fi zburat mult mai sus, acolo unde îi dădea dreptul talentul său scilipitor precum penele păsărilor în zborul lor spre Împărăția Cerească, simboluri unice ale frumuseții celeste, ale vieții și dăinuiri noastre.

Păsările, prin zborul lor au fascinat dintotdeauna oamenii. Omul a privit mereu zborul păsărilor, imaginându-și cum s-ar putea vedea lumea de acolo de sus. Ca să poată zbura, pasărea se folosește de aripi, dând continuu din ele, iar când întâlnește curenți de aer favorabili, plutește lin ca o gondolă cu îndrăgostiți în apele Veneției.

ION FLOREA, cât timp a trăit, a dat mereu din aripi, iar atunci când timpul s-a oprit în loc pentru el, a vâslit către Ceruri. Sper ca de acolo, de unde este, să se bucure de apariția celor două volume de poezie și proză (Trandafiri și amintiri”, 2018 și „Zborul păsării de argint”, 2022), bucurie de care n-a avut parte în timpul vieții.

Cum în această lună s-au împlinit 81 de ani de la nașterea sa, este bine să ne reamintim de poetul Ion Florea, un talent deosebit în domeniul creației literare, din păcate prea puțin cunoscut.

ION FLOREA, chiar și după 31 de ani de la moartea sa, trebuie să fie făcut cunoscut de toți iubitorii de poezie și proză, fiindcă merită.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

ION FLOREA

Rătăcire lirică

Crâng după crâng am cutreierat
Visând să surprind iubiri de ciocârlii
Când cerul le pierde seara
Cu stele cu tot și bucurii,

Dar ciocârlile s-au strecurat sub rami
Și apele s-au mirat atât de tare
Încât am fugit biciuit de ispite
Către zarea de unde soarele răsare,

Dar nici acolo n-am ajuns căci m-au oprit
Merii din grădină cu bijuterii pe rami,
M-au oprit la umbră adormindu-mă c-un basm
Și lor le-am dedicat atâția ani.

M-am lepădat de ciocârlii și stele,
Criticându-mă, iubita totuși mi-a zâmbit
Și iată-mă acum un grădinar suav
Cu mâinile în flori și ochii către mit.

Ochiul tău

Armonios, prea aproape de fecund
Ochiul tău simpatic-cum lumina-
Ca un joagăr sacrifica molizii

Ce-și strângeau la subțiori rășina
Și-ntr-un târziu, coborând ritmat pe văi
M-am convins că ochiul tău e-o floare
Albastră de vis, de cer și cremene,
Beție verde renăscătoare.

Crucea mea de dor

Eu nu sunt naș pentru cuvinte
Mai degrabă sunt un serv al lor,
Ele mă-ndrumă mereu-nainte,
Eu rămân pe loc, sub crucea mea de dor.
De-oi putea s-o duc, o duc,
De nu, m-or plânge frunzele de nuc
Și-o fată cu ochii ca tăciunii
Care veșnic a plătit tribut minciunii.

De ce nu vii

De ce nu vii tu, fată de departe,
Să-ți citesc aceste versuri rupte dintr-o carte,
Să lași o oră-n pace rigla și echerul
Să pivim Carpații cum se logodesc cu cerul.

Castana beznei pentru tine-aș sparge-o-n două
Și patimă ți-aș da să bei din flori și rouă,

Ți-aș strânge mâna dreaptă pătată de cerneală
Intimidat ca un prunc în prima zi de școală,

Ca-n „Dumbrava Minunată”-am aprinde-un foc semeț,
Țăpinării să-l zărească tocmai din Jieț,

Fragii lunii galbeni i-aș risipi sub mladă
Să nu tresari când vine vuiet de baladă.

Între somn și între sete

Ciuta paște iarbă grasă,
Între somn și între sete
Bate luna și-o descoasă
Lângă șipot de secrete.

Ciuta pleacă, nu mai vine,
Între somn și între sete
Cresc rășini cu flori de bine
Luna fuge de secrete...

Sport

HANDBAL

Handbalul este un sport cu care orașul Novaci se poate lăuda, mai ales la categoria juniori. Ani de zile, echipe de handbal de la nivelul orașului, ale liceului și școlii gimnaziale, au fost angrenate în competiții cu echipe de tradiție în handbalul românesc. Maritul aparține unor profesori cu dragoste față de sport, față de profesia aleasă, pătrunși de responsabilitate și dăruire pentru onoarea Novaciului. Profesorii Victor Brăiloiu și Dumitru Popica au scris istorie în sportul novăcean.

Astăzi, le urmează cu multă ambiție și dăruire profesorul Manuel Colțescu, stimulat de profesionalismul dovedit de către profesorii amintiți mai sus, de dorința de a face cunoscut Novaciul și prin sport în toată țara. Și nu în ultimul rând din dorința de a-și onora profesia aleasă, de a rămâne ceva în urma sa.

Iată, orașul Novaci este reprezentat în Campionatul Național de Handbal al României de echipele de handbal – fete, Junioare 2 și 3.

În urma stabilirii grupelor de către Federația Română de Handbal, echipele reprezentante ale orașului Novaci au fost repartizate și vor evolua în compania unor adversare cu vechi state în handbalul românesc.

Astfel, echipa de handbal C.S Novaci – Junioare 2, va evolua în compania formațiilor: C.S.S Petroșani, L.P.S Târgu-Jiu, L.P.S Slatina, C.S.S Caracal, C.S Chimia Râmnicu Vâlcea, Grupul Școlar Energetic Râmnicu Vâlcea și H.C.M Craiova.

Echipa de handbal C.S Novaci – Junioare 3, va

evolua în compania formațiilor: C.S.S Petroșani, C.S.M Târgu-Jiu, C.S Jiul Rovinari 2016, C.S.M „Mihai Viteazul” Vulcan, L.P.S Târgu-Jiu, C.S.S Sibiu, Liceul Teoretic „Traian Vuia” Reșița, C.S.S Mediaș și L.P.S „Florin Fleșeriu” Sebeș.

Ce mai putem spune când vedem că micuțul nostru orașel a ajuns să se duezeze cu echipe de tradiție și renume în handbalul românesc. Felicitări și mult succes!

Felicitări se cuvin deopotrivă profesorului Manuel

Colțescu, cel care duce mai departe tradiția handbalului novăcean, promovată de profesorii Victor Brăiloiu și Dumitru Popica, cei care au ridicat sportul școlar novăcean la nivel de performanță. A fi profesor de educație fizică și sport, trebuie să ai talent, pasiune pentru sport, ambiție și responsabilitate de a performa și nu doar să ai serviciu.

Iată ce a declarat profesorul Manuel Colțescu pentru publicația „Novăceanul”:

„Orașul Novaci va primi vizita unor echipe cu tradiție în handbalul românesc, cum sunt Vâlcea, Caracal, Slatina, Craiova. După o pauză de o lună, am reluat pregătirile în vederea meciurilor grele care ne așteaptă. Va fi un an greu, cu adversare puternice, dar cu ambiție, determinare și dorința de autodepășire din partea fetelor, sperăm să reprezentăm cu cinste orașul nostru. Îmi doresc să obținem calificarea în etapa următoare din grupe.

Țin să mulțumesc Primăriei Orașului Novaci pentru sprijinul acordat, domnului primar, dr. ing. Dumitru Leuștean, care a fost mereu alături de noi și firmei S.C MACOFIL S.A Târgu-Jiu.

Totodată, mulțumesc părinților care sunt alături de aceste fete dornice de performanță. Cu toții, să urăm mult succes handbalistelor care vor reprezenta orașul Novaci la nivel de performanță în Campionatul Național de Handbal al României”.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: RODICA TEIȘI